

Üniversite Oyunlarına Katılan Futbolcularda Spor Yaralanması Kaygı Düzeyi ile Çok Alanlı Kararlılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Ünal SAKI^{1*}, Soner ÇANKAYA²

¹Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Ağrı.

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Samsun.

Örijinal Makale

Gönderi Tarihi: 24.05.2022

Kabul Tarihi: 13.12.2022

DOI: 10.25307/jssr.1120485

Online Yayın Tarihi: 31.12.2022

Öz

Bu araştırmanın amacı; üniversite oyunlarına katılan futbolcuların spor yaralanması kaygı düzeyleri ile çok alanlı kararlılıkları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmanın örneklemini 2019-2020 eğitim-öğretim yılı Antalya ve İstanbul illerinde düzenlenen üniversitelerarası 2. Lig müsabakalarına katılan futbol takımlarından 197'si erkek, 93'ü kadın 290 futbolcu oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak Caz ve diğerleri (2018) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Spor Yaralanması Kaygı Ölçeği ve Sarı (2010) tarafından Türkçe'ye uyarlanması yapılan Çok Alanlı Kararlılık Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde iki bağımsız grup kıyaslamasında bağımsız örneklem t testi, ikiden fazla bağımsız grupların kıyaslanmasında ise Tek Yönlü Varyans Analizi çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır. Öğrencilerin spor yaralanması kaygıları ile çok alanlı kararlılıkları arasındaki ilişkiyi incelemek için ise Pearson korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, futbolcuların spor yapma amacı değişkenine göre spor yaralanma kaygı puanları arasında, yeteneğini kaybetme, acı çekme ve sosyal desteği kaybetme kaygısı alt boyutlarında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($p>0,05$). Çok alanlı kararlılık puanlarında ise bölüm değişkenine göre, sosyal ilişki seçiminde kolaylık alt boyutunda anlamlı farklılık bulunmuştur ($p>0,05$). Futbolcuların spor yaralanması kaygı düzeyi alt boyutlarından hayal kırıklığına uğratma ($p<0,05$; $r=0,139$) ve yeniden yaralanma ($p<0,05$; $r=0,119$) alt boyutu ile çok alanlı kararlılıkları arasında pozitif yönde düşük düzeyde bir ilişki olduğu saptanmıştır. Bu durumun, futbolcularda yaralanma kaygısının verdiği his ile ileriye yönelik oluşabilecek hayal kırıklığına uğratma ve yeniden yaralanma düşünceleri, oyun alanı içinde ve yakın çevrelerine karşı sergiledikleri kararlı tutumlarını sürdürmeye devam edeceklerinin göstergesi olduğu söylenebilir. Bu sebeple futbolcuların yaralanma kaygısında karşı gelişen kararlılık hissini artırmaya yönelik spor psikologlarından destek alması doğru olabilir.

Anahtar kelimeler: Spor yaralanması, Kaygı, Kararlılık.

Analysis of the Relationship between Sport Injury Anxiety Level and Multi Domain Decisiveness in Football Players Who Participate in University Games

Abstract

The aim of this study is to analyse the relationship between sport injury anxiety levels and multi domain decisiveness of football players participating in university games. The sample of the research consists of 290 football players, 197 men and 93 women, from the football teams participating in the inter-university 2nd League competitions held in the provinces of Antalya and Istanbul in the 2019-2020 academic year. "Personal Information Form" prepared by the researcher, "Sport Injury Anxiety Scale" adapted into Turkish by Caz et al., (2018) and "Multi Domain Decisiveness Scale" adapted into Turkish by Sarı (2010) were used in the study as data collection tools. In data analysis, Student t-test was used for the comparison of two independent groups, while one way ANOVA and Tukey multiple comparison test were used in the comparison of more than two groups. Pearson correlation coefficient was used to analyse the relationship between sport injury anxiety and multi domain decisiveness of students. As a result of the study, in sport injury anxiety scores, significant differences were found in the subscales of loss of athleticism, experiencing pain and loss of social support in terms of the variable of the purpose of doing sport ($p>0,05$). In multi domain decisiveness scores, significant differences were found in the subscale of easiness choice of social relations in terms of the variable of department ($p>0,05$). Positive low relationship was found between football players' letting down important others ($p<0,05$; $r=0,139$) and reinjury subscales ($p<0,05$; $r=0,119$) and multi domain decisiveness. It can be said that this is an indicator of football players' thoughts of letting down others and reinjury that may occur in the future with injury anxiety and that they will continue their attitudes they show in the game area and their immediate circle. Therefore, it may be right for football players to get support from sports psychologists to increase the sense of determination that develops against injury anxiety.

Keywords: Sport injury, Anxiety, Decisiveness.

*Sorumlu yazar: Arş. Gör. Ünal SAKI, E-posta: usaki@agri.edu.tr

GİRİŞ

Spor ve egzersize katılımın sağlıkla ilgili birçok faydası olduğu yaygın olarak kabul edilmekle birlikte, bu etkilerin tamamı olumlu değildir (Brooks vd., 2005; Uitenbroek, 1996). Bireyin sağlığı ve refahı için tehdit oluşturabilecek olumlu olmayan etkilerden biri de yaralanmadır. Spor yaralanmaları sporcuların kariyerini ve başarısını tehdit etmektedir (O'Connor vd., 2005). Düzenli spor ve fiziksel aktivitenin önünde bir engel işlevi görerek spor ve rekreasyon alanlarında gittikçe büyüyen bir sorun haline gelmektedir (Brewer, 2007; Tripp vd., 2007). Geçmiş çalışmalar rekreasyonel sporcuların neredeyse yarısının yaralanma geçirdiğini ve bu yaralanmaların spor yapmalarını engellediğini göstermiştir (Williams ve Andersen, 2007).

Sportif etkinliklerin çeşidine göre bazı yaralanmalar daha fazla görülmektedir (Meeuwisse, 1991). Açık bir alanda dönme ve kesme devinimlerinin meydana geldiği futbol ve basketbol gibi dış bağlarda yaralanma daha çok gerçekleşirken; atletlerde alt ekstremitte tendinitleri, bir raketle topun karşı tarafa gönderilmesi ile oynanan tenis, golf gibi sporlarda ise dirsek tendinitlerinin meydana gelme riski söz konusudur (Ünal vd., 2003).

Yaralanma sonrası iyileşme sürecine geçilmesi, psikolojik sorunlar nedeniyle sporcularda problem haline dönüşmektedir (Podlog ve Eklund, 2005; Glazer, 2009). Örneğin, sıhhatli ömür geçirmek amacıyla spora devam eden birey önceki haline dönememe kaygısını hissederken (Folkman vd., 1986) rekabet maksadıyla sporun içinde olanlarda ise ilaveten vakit kaybetme, önceki performansın gerisinde kalma, galibiyet eksikliği ve parasal yıkım gibi kaygılar ön plana çıkmaktadır (Ergun, 2006).

Literatür, artan kaygı ile yaralanma vakaları arasında güçlü bir bağlantı olduğunu göstermiştir (Chan ve Grossman, 1988; Lavallée ve Flint, 1996; Leddy vd., 1994). Çalışmalar, rekabetçi sürekli kaygı gibi spora özgü kaygı düzeyleri daha yüksek olan sporcuların, müsabakalar sırasında daha fazla sakatlık geçirdiğini ortaya koymuştur. Aşırı ve devamlı kaygı hissedenler, çoğunlukla yorucu yarışmalarda daha yüksek sürekli kaygılara da sahiptir (Kolt ve Kirkby, 1994). Yarışmacıyı başlangıçta etkileyen ise şahsi düşünceleri ve içinde bulunduğu ruhsal çıkmazlardır (Rex ve Metzler, 2016). Bu değişik düzeylerdeki sportif performansların özü gereği kaygı, her alanda geçerli ve bütün branşlarda performansı olumlu ya da olumsuz etkisi altına alabilmektedir (Cassidy, 2006).

Spor alanı dışındaki ölçütlerden yararlanan bir çalışmada, kaygı ve yaralanma süreklilikleri karşılaştırıldığında yüksek bir ilişki seviyesi elde edilmezken (Petrie ve Falkstein, 1998) isteklerini spor temelli kıstaslara göre belirleyen başka bir çalışmada ise kaygı seviyeleri yüksek olan bireylerin önemli ve aşırı yaralanmalara maruz kalma ihtimalinin daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır (Özder, 2010). Yaralanma kaygısı taşıyan sporcular, belli bir kavrama tekniğini uygulama stiline karar verirken, içsel olarak verilen kararın uygulamaya yönelik aşamasında takılıp kalabilirler. Sporcu böyle bir durumda olasılıklardan birini tercih etmesine rağmen hareketi gerçekleştirmeye yönelik adımlar ya geç atılır ya da atılamaz (Baumann, 1986; Işım vd., 2019). Bu açıdan kararlılık ifadesi söz verme, öngörebilme ve kusursuz hissetmeye çalışmak değil, kıymetli olanı yakalamak adına çaba sarf etmektir.

Kararlılık, bu kıymetin belirlenmesinin ardından amaca ulaşabilmek için paratikte doğru hareket etme sürekliliğidir (Wilson ve DuFrene, 2010). Kararlılık, ileriye yönelik amaçlar için

istekli ve azimli olmanın yanında bireylerin eşit oranda zeka düzeyine sahip olmalarına rağmen, aynı doğrultuda başarıya ulaşamayan bireyleri ayıran ana faktördür (Duckworth vd., 2007). Kararlı bir duruş sergilemek için geleneksel davranışçı ilke ve girişimlerden (karşı karşıya getirme, fonksiyonel çözümlenme, maharet geliştirme, şekillendirme, hareket eylemi vb.) yararlanılabilir (Harris, 2009). Spor branşlarında ise yarışmalar sürat becerisi taşımanın yanında daha planlı hareket etmeyi gerektirmektedir (Kelecek vd., 2013). Yarışma anında taktiksel açıdan gelişen varyasyonlar, bilhassa takım sporlarında, taktik dizilişinde ya da rallilerde ansızın değişikliklerin yaşanması nedeniyle sporcuların müsabakada daima güncel kararlara hazırlıklı olması gerekmektedir (Sanchez vd., 2009).

Spor yaralanma kaygısı ve çok alanlı kararlılık konusunu birlikte inceleyen ulusal ve uluslararası literatürde çalışmaya ulaşılabilirken spor yaralanma kaygısı (Cassidy, 2006; Caz vd., 2018; Habif, 2008; Lavalley ve Flint 1996; Tomalski, 2013; Rex ve Metzler, 2016; Williams ve Andersen, 2007) ve çok alanlı kararlılık üzerine (Duckworth vd., 2007; Haraburda, 1996; Johnson, 2006; Sanchez vd., 2009; Sarı, 2010) çalışmaların yürütüldüğü gözlenmiştir.

Sporda kararlılık ile ilgili sistematik bir çerçevenin olmayışını da dikkate alarak çalışmanın literatürde özgün bir yer edinmesi açısından önem taşıdığı söylenebilir. Örneğin; bir futbolcu müsabakanın ilk dakikalarından itibaren kararlarını, görevlerini ve üretkenliğini sınırsız gerçekleştirmek istiyorsa, tüm bunları önceden geliştirip bir düzen içerisinde uygulaması mümkün olmayabilir (Vural, 2013). Bu açıdan çalışmada, spor yaralanma kaygısının bireylerin müsabaka ortamında sergiledikleri kararlılıklarını etkileyerek performanslarında değişkenler açısından kayda değer farklılıklara yol açabileceği düşünülmektedir. Bu doğrultuda, antrenman stratejileri, eğitim süreçleri ve psikolojik desteğin şekillendirilmesi gerekebilir. Dolayısıyla çalışma bu yönüyle önem taşımaktadır. Bu kapsamda çalışmanın amacı, futbolcularda spor yaralanması kaygı düzeyleri ile çok alanlı kararlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

METOT

Araştırma Modeli

Bu araştırma nicel desenli betimsel modellerden ilişkisel tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Bu model iki ve daha fazla sayıdaki değişkenlerin birbirleri ile arasındaki farklılığın değerini ortaya koymayı hedefleyen, değişme mevcut ise nasıl gerçekleştiğini belirlemeye yönelik hareket etmektedir (Karasar, 2006).

Evren-Örneklem

Araştırma, 2019-2020 eğitim yılı Antalya ve İstanbul illerinde düzenlenen üniversitelerarası 2.lig futbol turnuvalarına katılan takımlardan kolayda örnekleme (Büyüköztürk vd., 2011) yöntemi ile belirlenen 197'si erkek, 93'ü kadın 290 futbolcudan oluşmaktadır. Futbolcuların araştırmaya katkı sunmasında gönüllülük anlayışına göre hareket edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada, Kişisel Bilgi Formu, Spor Yaralanması Kaygı Ölçeği ve Çok Alanlı Kararlılık Ölçeğinden yararlanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Futbolcuların demografik niteliklerini tespit etmek için araştırmacının oluşturduğu kişisel bilgi formu; öğrencilerin cinsiyeti, bölümü, gelir durumu, spor yapma amacı gibi soruları içermektedir.

Spor Yaralanması Kaygı Ölçeği (SYKÖ): Rex ve Metzler (2016) aracılığıyla geliştirilen Caz vd., (2018) öncülüğünde Türkçe'ye uyarlanan 19 madde 6 alt boyuttan oluşan bir ölçektir. Alt boyutlardan ilki 3 ifadeden (10,14,21) oluşan yeteneğini kaybetme kaygısı (YKK), ikincisi 3 ifadeden (5,8,13) oluşan zayıf algılanma kaygısı (ZAK), üçüncüsü 3 ifadeden (11,16,20) oluşan acı çekme kaygısı (AÇK), dördüncüsü 3 ifadeden (6,18,19) oluşan hayal kırıklığına uğratma kaygısı (HKUK), beşincisi 3 ifadeden (1,3,7) oluşan sosyal desteği kaybetme kaygısı (SDKK), altıncısı 4 ifadeden (4,9,12,17) oluşan yeniden yaralanma kaygısı (YYK) alt boyuttur. Değerlendirmede 5'li likert ölçeğinden faydalanılmıştır. Anket soruları "Kesinlikle Katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Kararsızım", "Katılıyorum", "Kesinlikle Katılıyorum" şeklinde cevaplandırılmıştır. Değerlendirmeler "1" ile "5" puan arasında yapılmıştır. Ölçeğin toplamından alınabilecek en düşük puan 19, en yüksek puan ise 95'tir. Ayrıca ölçeğin SDKK alt boyutundan alınabilecek en düşük puan 4, en yüksek puan 20 iken, diğer altboyutlarda en düşük puan 3, en yüksek puan 15'tir. Bu çalışmada spor yaralanması kaygı ölçeğinin Cronbach's alfa güvenilirlik katsayısı .87 olarak bulunmuştur.

Çok Alanlı Kararlılık Ölçeği (ÇAKÖ): Haraburda (1996) tarafından geliştirilen Sarı (2010) tarafından Türkçe'ye uyarlanan 20 madde 4 alt boyuttan oluşan bir ölçektir. Alt boyutlardan ilki 4 ifadeden (1,2,3,4) oluşan genel karar verme (GKV), ikincisi 6 ifadeden (5,8,11,14,17,20) oluşan çatışma çözme (ÇÇ), üçüncüsü 4 ifadeden (6,12,15,18) oluşan sosyal ilişki seçiminde kesinlik (SİSK), dördüncüsü 6 ifadeden (6,9,12,15,18,21) oluşan sosyal ilişki seçiminde kolaylık (SİSKO) alt boyuttur. Değerlendirmede 6'lı likert ölçeğinden faydalanılmıştır. Anket soruları "Kesinlikle Karşıyım", "Büyük Ölçüde Karşıyım", "Biraz Karşıyım", "Biraz Katılıyorum", "Büyük Ölçüde Katılıyorum", "Tamamen Katılıyorum" şeklinde cevaplandırılmıştır. Değerlendirmeler "1" ile "6" puan arasında yapılmıştır. Ölçeğin toplamından alınabilecek en düşük puan 20, en yüksek puan ise 120'dir. Ayrıca ölçeğin GKV ve SİSK alt boyutlarından alınabilecek en düşük puan 4, en yüksek puan 24 iken, ÇÇ ve SİSKO alt boyutlarında en düşük puan 6, en yüksek puan 36'dır. Bu çalışmada çok alanlı kararlılık ölçeğinin Cronbach's alfa güvenilirlik katsayısı .86 olarak hesaplanmıştır.

Araştırma Yayın Etiği

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Etik Kurulu'nun 25/06/2021 tarihli 17109 sayılı kararıyla etik yönden uygun olduğuna karar verilmiştir.

Verilerin Toplanması

Veriler katılımcılara yüz yüze görüşülerek uygulanmış, hatalı ve eksik olduğu tespit edilen 9 veri çalışmadan çıkarılmıştır.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada futbolcuların cinsiyet, bölüm, gelir durumu ve spor yapma amacı, bağımsız değişken olarak belirlenip, tanımlayıcı istatistikleri, yüzde ve frekansları tablolar şeklinde verilmiştir. Spor yaralanma kaygısı ölçeği alt boyut puanlarının ve çok alanlı kararlılık ölçeği puanları dağılımının normalliği Kolmogorov-Smirnov ($n > 50$ için) veya Shapiro-Wilk ($n < 50$ için) testleri ile incelenmiştir ($P > 0,05$). Araştırmada, spor yaralanma kaygısı alt boyut puanları

ve çok alanlı kararlılık ölçeği puanlarının bölüm, gelir durumu ve spor yapma amacı değişkenlerine göre farklılığı tek yönlü varyans analizi (one way ANOVA) kullanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre anlamlı farklılık bulunan çok gruplu değişkenlerde bu farkın hangi gruplar lehine olduğunu tespit etmek için Post Hoc testlerinden faydalanılmıştır. Araştırmada örneklem sayısı 290 olduğu için varyansların homojen olması durumunda Tukey testi, varyansların homojen olmadığı durumlar için ise Tamhane's T2 testi kullanılmıştır. Cinsiyet durumuna göre farklılık ise bağımsız örneklem t-testi ile incelenmiştir. Spor yaralanma kaygısı alt boyut puanları ve çok alanlı kararlılık ölçek puanları arasındaki ilişki Pearson korelasyon katsayısıyla değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Table 1. Katılımcıların demografik özelliklerine göre dağılımları

		f	%	N	\bar{X}	S	Min.	Max.
Cinsiyet	Kadın	93	32.1	290				
	Erkek	197	67.9	290				
Gelir Durumu	Gelir<Gider	69	23.8	290				
	Gelir=Gider	171	59.0	290				
	Gelir>Gider	50	17.2	290				
Bölüm	Beden Eğitimi ve Spor	87	30.0	290				
	Antrenörlük	84	29.0	290				
	Spor Yöneticiliği	68	23.4	290				
	Rekreasyon	51	17.6	290				
Spor Yapma Amacı	Sağlık	80	27.6	290				
	Sosyal Çevre	38	13.1	290				
	Ekonomik Kazanç	126	43.4	290				
	Serbest Zaman Değerlendirme	46	15.9	290				
Spor Yaralanma Kaygısı				290	48.31	11.98	21.00	90.00
	Yeteneğini Kaybetme			290	6.86	2.66	3.00	15.00
	Zayıf Algılanma			290	6.31	2.91	3.00	15.00
	Acı Çekme			290	9.19	2.65	3.00	15.00
	Hayal Kırıklığına Uğratma			290	7.61	3.33	3.00	15.00
	Sosyal Desteği Kaybetme			290	6.40	3.39	3.00	15.00
	Yeniden Yaralanma			290	11.89	3.80	4.00	20.00
Çok Alanlı Kararlılık				290	81.34	11.60	31.00	114.00
	Genel Karar Verme			290	16.68	3.37	4.00	24.00
	Çatışma Çözme			290	23.95	3.86	9.00	36.00
	Sosyal İlişki Seçiminde Kesinlik			290	20.48	3.55	6.00	28.00
	Sosyal İlişki Seçiminde Kolaylık			290	20.21	3.72	7.00	30.00

Katılımcılara “Cinsiyetiniz nedir?” sorusu yöneltildiğinde; %32,1’i Kadın, %67,9’u Erkek, cevabını vermiştir. Öğrenim görmekte oldukları bölüm sorulduğunda; %30,0’ı Beden Eğitimi ve Spor, %29,0’ı Antrenörlük, %23,4’ü Spor Yöneticiliği, %17,6’sı Rekreasyon bölümünde okumaktadırlar. Futbolcuların gelir durumu incelendiğinde; %23,8’inin geliri giderinden düşük, %59,0’unun geliri giderine eşit, %17,2’sinin geliri giderinden yüksek olduğu tespit edilmiştir. Spor yapma amaçları ile ilgili soru yöneltildiğinde; %27,6’ sı sağlık, %13,1’i sosyal çevre, %43,4’ü ekonomik kazanç, %15,9’u serbest zamanı değerlendirmek cevabını vermiştir (Tablo 1).

Table 2. Spor yaralanma kaygısı ve çok alanlı kararlılık cinsiyete göre t-testi değerleri

Spor Yaralanma Kaygısı	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	P
Yeteneğini Kaybetme	Kadın	93	6,32	2,65	-2,49	.013*
	Erkek	197	7,15	2,63	-2,48	
Zayıf Algılanma	Kadın	93	5,44	2,75	-3,55	.001***
	Erkek	197	6,72	2,91	-3,62	
Acı Çekme	Kadın	93	9,55	2,70	1,60	.110
	Erkek	197	9,02	2,61	1,58	
Hayal Kırıklığına Uğratma	Kadın	93	7,06	3,51	-1,93	.054
	Erkek	197	7,87	3,22	-1,87	
Sosyal Desteği Kaybetme	Kadın	93	5,65	3,23	-2,61	.009**
	Erkek	197	6,76	3,42	-2,66	
Yeniden Yaralanma	Kadın	93	11,54	4,06	-1,07	.285
	Erkek	197	12,06	3,67	-1,03	
Çok Alanlı Kararlılık	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	P
Genel Karar Verme	Kadın	93	17,15	3,31	1,61	.107
	Erkek	197	16,46	3,38	1,62	
Çatışma Çözme	Kadın	93	23,86	3,64	-287	.774
	Erkek	197	24,00	3,97	-296	
Sosyal İlişki Seçiminde Kesinlik	Kadın	93	20,41	3,28	-231	.818
	Erkek	197	20,52	3,68	-241	
Sosyal İlişki Seçiminde Kolaylık	Kadın	93	20,04	3,26	-525	.600
	Erkek	197	20,28	3,92	-561	

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

Katılımcıların cinsiyetlerine göre spor yaralanması kaygı ölçeği alt boyutlarından acı çekme ($p=0,110$), hayal kırıklığına uğratma ($p=0,054$) ve yeniden yaralanma alt boyut ($p=0,285$) puanlarında herhangi bir anlamlı farklılık olmamasına rağmen, yeteneğini kaybetme ($p=0,013$), zayıf algılanma ($p < 0,001$), ve sosyal desteği kaybetme alt boyutlarında ($p=0,009$) anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Çok alanlı kararlılık ölçeği alt boyutlarında ise herhangi bir anlamlı farklılık olmadığı saptanmıştır (Tablo 2).

Table 3. Spor yaralanma kaygısı ve çok alanlı kararlılık bölüme göre One-way anova testi değerleri

Spor Yaralanma Kaygısı	Bölüm	N	\bar{X}	S	F	p	Fark
Yeteneğini Kaybetme	1. Beden Eğitimi	87	6,47	2,57	2,68	.047*	2>1,4
	2. Antrenörlük	84	7,53	2,44			
	3. Spor Yöneticiliği	68	6,86	2,99			
	4. Rekreasyon	51	6,54	2,57			
Zayıf Algılanma	1. Beden Eğitimi	87	5,86	2,58	1,65	.177	-
	2. Antrenörlük	84	6,76	3,18			
	3. Spor Yöneticiliği	68	6,10	2,95			
	4. Rekreasyon	51	6,60	2,89			
Acı Çekme	1. Beden Eğitimi	87	9,26	2,49	1,34	.260	-
	2. Antrenörlük	84	9,50	2,70			
	3. Spor Yöneticiliği	68	9,20	2,74			
	4. Rekreasyon	51	8,56	2,65			
Hayal Kırıklığına Uğratma	1. Beden Eğitimi	87	7,60	3,62	,922	.430	-
	2. Antrenörlük	84	7,44	2,94			
	3. Spor Yöneticiliği	68	8,14	3,52			
	4. Rekreasyon	51	7,19	3,15			

Table 3. Devamı Spor yaralanma kaygısı ve çok alanlı kararlılık bölümüne göre One-way anova testi değerleri

Spor Yaralanma Kaygısı	Bölüm	N	\bar{X}	S	F	p	Fark
Sosyal Desteği Kaybetme	1. Beden Eğitimi	87	6,47	3,73	,652	.582	-
	2. Antrenörlük	84	6,71	3,44			
	3. Spor Yöneticiliği	68	6,33	3,51			
	4. Rekreasyon	51	5,88	2,43			
Yeniden Yaralanma	1. Beden Eğitimi	87	11,47	3,98	1,14	.332	-
	2. Antrenörlük	84	12,50	3,11			
	3. Spor Yöneticiliği	68	11,67	4,26			
	4. Rekreasyon	51	11,92	3,87			
Çok Alanlı Kararlılık	Bölüm	N	\bar{X}	S	F	p	Fark
Genel Karar Verme	1. Beden Eğitimi	87	16,40	3,30	,969	.408	-
	2. Antrenörlük	84	16,46	3,23			
	3. Spor Yöneticiliği	68	16,85	3,62			
	4. Rekreasyon	51	17,31	3,36			
Çatışma Çözme	1. Beden Eğitimi	87	23,81	3,67	,794	.498	-
	2. Antrenörlük	84	23,55	3,76			
	3. Spor Yöneticiliği	68	24,48	4,18			
	4. Rekreasyon	51	24,13	3,92			
Sosyal İlişki Seçiminde Kesinlik	1. Beden Eğitimi	87	20,03	3,37	2,12	.970	-
	2. Antrenörlük	84	20,09	3,12			
	3. Spor Yöneticiliği	68	21,28	3,80			
	4. Rekreasyon	51	20,88	4,05			
Sosyal İlişki Seçiminde Kolaylık	1. Beden Eğitimi	87	20,02	3,16	3,09	.027*	3>1,2
	2. Antrenörlük	84	19,51	3,66			
	3. Spor Yöneticiliği	68	21,51	3,97			
	4. Rekreasyon	51	20,21	4,11			

*p<0.05

Katılımcıların öğrenim görmekte olduğu bölüm değişkenine göre spor yaralanması kaygı ölçeği alt boyutlarından zayıf algılanma ($p=0,177$), acı çekme ($p=0,260$), hayal kırıklığına uğratma ($p=0,430$), sosyal desteği kaybetme ($p=0,582$), yeniden yaralanma alt boyutu ($p=0,332$), puanlarında herhangi bir anlamlı farklılık ortaya çıkmamasına rağmen, yeteneğini kaybetme alt boyutunda ($p=0,047$) anlamlı farklılık olduğu gözlenmiştir. Çok alanlı kararlılık ölçeği sosyal ilişki seçiminde kolaylık alt boyutunda ($p=0,027$) anlamlı farklılık olduğu saptanmış olmasına rağmen, diğer alt boyutlarda anlamlı farklılık gözlenmemiştir (Tablo 3).

Table 4. Spor yaralanma kaygısı ve çok alanlı kararlılık gelir durumuna göre One-way anova testi değerleri

Spor Yaralanma Kaygısı	Gelir durumu	N	\bar{X}	S	F	p	Fark
Yeteneğini Kaybetme	Gelir<gider	69	7,10	2,49	,293	.746	-
	Gelir=gider	171	6,81	2,70			
	Gelir>gider	50	6,82	2,81			
Zayıf Algılanma	Gelir<gider	69	6,76	3,02	1,13	.323	-
	Gelir=gider	171	6,14	2,94			
	Gelir>gider	50	6,24	2,65			
Acı Çekme	Gelir<gider	69	8,95	2,64	,370	.691	-
	Gelir=gider	171	9,27	2,63			
	Gelir>gider	50	9,26	2,73			
Hayal Kırıklığına Uğratma	Gelir<gider	69	7,21	3,19	1,77	.171	-
	Gelir=gider	171	7,55	3,29			
	Gelir>gider	50	8,36	3,60			
Sosyal Desteği Kaybetme	Gelir<gider	69	6,73	3,01	4,41	.013	3>2
	Gelir=gider	171	5,95	3,33			
	Gelir>gider	50	7,48	3,85			
Yeniden Yaralanma	Gelir<gider	69	12,31	3,60	,712	0,491	-
	Gelir=gider	171	11,84	3,70			
	Gelir>gider	50	11,50	4,39			
Çok Alanlı Kararlılık	Gelir durumu	N	\bar{X}	S	F	P	Fark
Genel Karar Verme	Gelir<gider	69	17,14	3,21	,837	.434	-
	Gelir=gider	171	16,53	3,20			
	Gelir>gider	50	16,56	4,09			
Çatışma Çözme	Gelir<gider	69	24,66	4,14	1,56	.211	-
	Gelir=gider	171	23,70	3,61			
	Gelir>gider	50	23,84	4,22			
Sosyal İlişki Seçiminde Kesinlik	Gelir<gider	69	21,50	3,82	4,27	.015	1>3
	Gelir=gider	171	20,29	3,17			
	Gelir>gider	50	19,74	4,14			
Sosyal İlişki Seçiminde Kolaylık	Gelir<gider	69	20,42	3,83	,155	.855	-
	Gelir=gider	171	20,12	3,53			
	Gelir>gider	50	20,22	4,09			

* $p<0.05$

Katılımcıların gelir durumu değişkenine göre spor yaralanması kaygı ölçeği alt boyutlarından sosyal desteği kaybetme ($p=0,013$) alt boyutunda anlamlı farklılık gözlemlenirken diğer alt boyutlarda herhangi bir anlamlı farklılık bulunamamıştır. Çok alanlı kararlılık ölçeğinde sadece sosyal ilişki seçiminde kesinlik alt boyutunda ($p=0,015$), anlamlı farklılık gözlenmiştir (Tablo 4).

Tablo 5. Spor yaralanma kaygısı ve çok alanlı kararlılık spor yapma amacına göre One-way anova testi değerleri

Spor Yaralanma Kaygısı	Spor Yapma Amacı	N	\bar{X}	S	F	p	Fark
Yeteneğini Kaybetme	S	80	6,48	2,86	5,75	.001***	2>1,3,4
	SÇ	38	8,28	2,07			
	EK	126	7,00	2,60			
	SZD	46	6,10	2,49			
Zayıf Algılanma	S	80	6,20	2,89	2,17	.091	-
	SÇ	38	7,13	3,18			
	EK	126	6,41	2,82			
	SZD	46	5,54	2,88			
Acı Çekme	S	80	8,82	2,33	3,46	.017*	2>1,3
	SÇ	38	10,21	2,41			
	EK	126	8,93	2,76			
	SZD	46	9,71	2,80			
Hayal Kırıklığına Uğratma	S	80	6,86	3,25	2,10	.100	-
	SÇ	38	8,07	2,97			
	EK	126	7,96	3,46			
	SZD	46	7,56	3,24			
Sosyal Desteği Kaybetme	S	80	5,95	2,98	3,63	.013*	2,3>4
	SÇ	38	6,97	3,26			
	EK	126	6,93	3,63			
	SZD	46	5,28	3,20			
Yeniden Yaralanma	S	80	5,95	2,98	1,78	.150	-
	SÇ	38	6,97	3,26			
	EK	126	6,93	3,63			
	SZD	46	5,28	3,20			
Çok Alanlı Kararlılık	Spor Yapma Amacı	N	\bar{X}	S	F	P	Fark
Genel Karar Verme	S	80	16,46	3,73	,756	.519	-
	SÇ	38	16,73	2,88			
	EK	126	16,57	3,20			
	SZD	46	17,34	3,56			
Çatışma Çözme	S	80	23,40	4,45	,841	.472	-
	SÇ	38	24,44	3,07			
	EK	126	24,11	3,61			
	SZD	46	24,08	4,00			
Sosyal İlişki Seçiminde Kesinlik	S	80	20,18	4,40	,321	.810	-
	SÇ	38	20,47	2,86			
	EK	126	20,57	3,25			
	SZD	46	20,78	3,29			
Sosyal İlişki Seçiminde Kolaylık	S	80	19,71	3,92	,745	.526	-
	SÇ	38	20,50	3,93			
	EK	126	20,46	3,56			
	SZD	46	20,15	3,63			

* $p<0.05$ *S: Sağlık, SÇ: Sosyal Çevre, EK: Ekonomik Kazanç, SZD: Serbest Zaman Değerlendirme; *** $p<0.001$

Katılımcıların spor yapma amacı değişkenine göre spor yaralanması kaygı ölçeği alt boyutlarından zayıf algılanma ($p=0,091$), hayal kırıklığına uğratma ($p=0,100$), yeniden yaralanma ($p=0,150$) alt boyutlarında anlamlı farklılık olmamasına rağmen, yeteneğini kaybetme ($p=0,001$), acı çekme ($p=0,017$) sosyal desteği kaybetme ($p=0,013$), alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu gözlenmiştir. Çok alanlı kararlılık ölçeği alt boyutlarında ise herhangi bir anlamlı farklılık meydana gelmemiştir (Tablo 5).

Tablo 6. Spor yaralanma kaygısı ile çok alanlı kararlılık arasındaki korelasyon ve anlamlılık değerleri

Değişken	r/p	ÇAKÖ	GKV	ÇÇ	SİSK	SİSKO
1.SYKÖ	r	.099	.032	.169	.055	.050
	p	.094	.590	.004**	.351	.394
2.YKK	r	-.033	-.027	.030	-.039	-.074
	p	.571	.646	.606	.509	.210
3.ZAK	r	-.026	-.098	.075	-.037	-.034
	p	.664	.096	.204	.534	.567
4.AÇK	r	.066	.041	.066	.069	.035
	p	.259	.483	.262	.244	.548
5.HKUK	r	.139	.101	.171	.074	.092
	p	.018*	.087	.004**	.207	.116
6.SDKK	r	.074	.018	.137	-.003	.077
	p	.207	.759	.020*	.954	.193
7.YYK	r	.119	.061	.136	.119	.062
	p	.042*	.300	.020*	.043*	.294

*p<0.05, **p<0.01

Yapılan Pearson korelasyon testi sonuçlarına göre; spor yaralanma kaygısı ile çok alanlı kararlılık arasında %5 anlamlılık düzeyinde herhangi bir ilişki tespit edilmemesine rağmen ($r=.099, p=.094$), spor yaralanma kaygısı ile çok alanlı kararlılık alt boyutu olan çatışma çözme arasında pozitif anlamlı zayıf ilişki belirlenmiştir ($r=.169, p=.004$). Bununla birlikte çok alanlı kararlılık ile spor yaralanma kaygısının alt boyutlarından hayal kırıklığına uğratma kaygısı ($r=.139, p=.018$) ve yeniden yaralanma kaygısı ($r=.119, p=.042$) arasında pozitif anlamlı zayıf ilişki tespit edilmiştir.

Spor yaralanma kaygısı ölçeği alt boyutlarından hayal kırıklığına uğratma ($r=.171, p=.004$), sosyal desteği kaybetme ($r=.137, p=.020$) ve yeniden yaralanma kaygıları ($r=.136, p=.020$) ile çok alanlı kararlılık ölçeği alt boyutlarından çatışma çözme arasında pozitif anlamlı zayıf ilişki belirlenmiştir. Aynı zamanda spor yaralanma kaygısı ölçeği alt boyutlarından yeniden yaralanma kaygısı ($r=.119, p=.043$) ile çok alanlı kararlılık ölçeği alt boyutlarından sosyal ilişki seçiminde kesinlik arasında pozitif anlamlı zayıf ilişki olduğu gözlenmiştir (Tablo 6).

Tablo 7. Cinsiyet değişkenine göre spor yaralanma kaygısı ile çok alanlı kararlılık arasındaki korelasyon ve anlamlılık değerleri

	Cinsiyet	SYKÖ											
		YKK		ZAK		AÇK		HKUK		SDKK		YYK	
		r	p	r	p	r	p	r	p	r	p	r	p
ÇAKÖ	Kadın	.462	.000**	.669	.000**	.453	.000**	.626	.000**	.603	.000**	.728	.000**
	Erkek	.632	.000**	.682	.000**	.552	.000**	.691	.000**	.721	.000**	.621	.000**
GKV	Kadın	-.189	.069	-.298	.004**	-.257	.013*	-.006	.958	-.082	.433	-.009	.935
	Erkek	.068	.343	.014	.847	.170	.017*	.172	.016*	.083	.245	.106	.137
ÇÇ	Kadın	-.091	.388	-.039	.709	-.132	.208	.138	.186	.042	.690	-.029	.781
	Erkek	.080	.264	.119	.097	.157	.027*	.186	.009**	.174	.015*	.215	.002**
SİSK	Kadın	-.180	.084	-.155	.137	.004	.970	.019	.854	-.150	.151	.116	.268
	Erkek	.017	.813	.005	.905	.099	.165	.098	.169	.052	.472	.120	.093
SİSKO	Kadın	-.245	.018*	-.242	.020*	-.159	.128	.050	.634	-.098	.348	-.015	.887
	Erkek	-.015	.838	.033	.646	.119	.097	.107	.133	.136	.056	.093	.193

*p<.05, **p<.001, ***p<.001

Cinsiyet değişkeni korelasyon testi sonuçlarına göre, hem kadınlarda hem de erkeklerde spor yaralanma kaygısı ölçeğinin alt boyutları olan yeteneğini kaybetme, zayıf algılanma, acı çekme, hayal kırıklığına uğratma, sosyal desteği kaybetme ve yeniden yaralanma kaygıları ile çok alanlı kararlılık ölçeği toplam puanları arasında pozitif yönlü kuvvetli bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Çok alanlı kararlılık ölçeğinin alt boyutlarından genel karar verme alt boyutu ile spor yaralanma kaygısı ölçeğinin alt boyutlarından zayıf algılanma ($r=-.298, p=.004$) ve acı çekme ($r=-.257, p=.013$) kaygılarında kadınlar lehine negatif yönlü zayıf ilişki tespit edilirken, acı çekme ($r=.170, p=.017$) ve hayal kırıklığına uğratma ($r=.172, p=.016$) kaygıları açısından erkekler lehine pozitif yönlü zayıf ilişki olduğu belirlenmiştir.

Çok alanlı kararlılık ölçeğinin alt boyutlarından çatışma çözme alt boyutu ile spor yaralanma kaygısı ölçeğinin alt boyutlarından acı çekme ($r=.157, p=.027$), hayal kırıklığına uğratma ($r=.186, p=.009$), sosyal desteği kaybetme ($r=.174, p=.015$), yeniden yaralanma ($r=.215, p=.002$) kaygıları açısından erkekler lehine pozitif yönlü zayıf ilişki olduğu belirlenmiştir.

Çok alanlı kararlılık ölçeğinin alt boyutlarından sosyal ilişki seçiminde kolaylık alt boyutu ile spor yaralanma kaygısı ölçeğinin alt boyutlarından yeteneğini kaybetme ($r=-.245, p=.018$), zayıf algılanma ($r=-.242, p=.020$) kaygıları açısından kadınlar lehine negatif yönlü zayıf ilişki tespit edilmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Futbolcuların spor yaralanması kaygı düzeyleri incelendiğinde, cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır (Tablo 2). Buna göre yeteneğini kaybetme, zayıf algılanma ve sosyal desteği kaybetme alt boyutlarında erkek bireylerin puan değerlerinin, kadın bireylerden yüksek olduğu belirlenmiştir. Konu genelinde benzer çalışmalara bakıldığında; Aydoğan (2014) yaptığı çalışmada yaralanma sırası ve sonrasında da erkeklerin kaygı düzeyinin kadınlardan yüksek olduğunu tespit etmiştir. Yine Tanyeri (2019) yaptığı çalışmada spor yaralanması kaygı düzeyi alt boyutlarından yeteneğini kaybetme ve sosyal desteği kaybetme de erkeklerin spor yaralanması kaygı düzeylerinin kadınlardan yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Bu çalışmaların araştırmayı destekler nitelikte olduğunu söylemekle birlikte erkeklerin toplum içinde rolünün baskın olması ters bir durumda mesleğini kaybetme korkusuna dönüşmesi statü kaybına neden olacağından böyle bir sonucu doğurmuş olabilir. Araştırmamızı desteklemeyen çalışmalarda mevcuttur. Kolt ve Kirkby (1994) yaptıkları çalışmada kadın cimmastikçilerin spor yaralanması kaygı düzeylerinin erkek jimnastikçilerden yüksek olduğunu saptamıştır. Yine Cassidy (2006) ve Habif (2008) ve Jenna (2013) yapmış oldukları araştırmalarda bayan sporcuların spor yaralanması kaygı düzeylerinin erkek sporculardan yüksek olduğunu tespit etmiştir.

Öğrenim gördüğü bölüm değişkeni incelendiğinde, spor yaralanması kaygı düzeylerinde anlamlı farklılık bulunmuştur (Tablo 3). Bu sonuca göre, yeteneğini kaybetme alt boyutunda antrenörlük bölümündeki futbolcuların, spor yaralanması kaygı düzeyleri beden eğitimi ve rekreasyon bölümünde öğrenim gören futbolculardan yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durum antrenörlük bölümündeki futbolcuların geleceğe dair mesleklerinden toplumsal ve

ekonomik açıdan beklentilerinin ileri düzeyde olduğu söylenebilir. Konu ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde; Karayol ve Eroğlu (2020) sporcular üzerine yaptıkları çalışmada, sosyal desteği kaybetme alt boyutunda spor yöneticiliği bölümündeki sporcuların beden eğitimi ve spor öğretmenliği sporcularına göre sosyal desteği kaybetme kaygısı puan değerlerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Gelir durumu değişkenine göre incelendiğinde, spor yaralanması kaygı düzeylerinde anlamlı farklılık saptanmıştır (Tablo 4). Buna göre, sosyal desteği kaybetme alt boyutunda geliri giderinden fazla olan futbolcuların geliri giderine eşit olanlara göre spor yaralanması kaygı düzeylerinin yüksek olduğu bulunmuştur. Yapılan literatür araştırmasında çalışmayı destekler bir sonuca ulaşamamasına rağmen Ekin ve Bülbül (2020) gelir durumuna göre herhangi bir farklılık tespit etmemiştir. Bu durum futbolcuların elde ettiği ekonomik kazanım ile oluşan sosyal çevreyi kaybetme korkusunun ortaya çıkardığı stres duygusundan kaynaklanabilir.

Spor yapma amacı değişkenine göre bakıldığında, spor yaralanması kaygı düzeylerinde anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir (Tablo 5). Buna göre, yeteneğini kaybetme alt boyutunda sosyal çevre için futbol oynayanların sağlık, ekonomik kazanç ve serbest zamanları değerlendirmek için futbol oynayanlara göre spor yaralanması kaygı düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yine acı çekme alt boyutunda sosyal çevre için futbol oynayanların sağlık ve ekonomik kazanç için futbol oynayanlara göre spor yaralanması kaygı düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca sosyal desteği kaybetme alt boyutunda sosyal çevre ve ekonomik kazanç için futbol oynayanların serbest zamanı değerlendirmek için futbol oynayanlara göre spor yaralanması kaygı düzeylerinin yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. İnan ve diğerleri (2018) ortaolul ve lise düzeyindeki öğrencilerin sosyal görünüş kaygısının beden eğitimi dersi sürekli kaygısı üzerinde orta ve düşük düzeyde etki büyüklüğüne sahip olduğu sonucuna varmışlardır. Bu durum toplumsal ortam ve mali kaynak kavramlarının futbolcular açısından kayda değer önem taşıdığı ve hayatlarının merkezinde yer aldığı düşünülebilir.

Futbolcuların çok alanlı kararlılıkları cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde anlamlı farklılık olmadığı saptanmıştır (Tablo 2). Konuyla ilgili yapılan çalışmalarda Tekin ve diğerleri (2009) kadın ve erkek öğrencilerin karar verme düzeyleri arasında ilişki olmadığını tespit etmişlerdir. Araştırmamızı desteklemeyen çalışmalarda mevcuttur. Haraburda (1996) yaptığı araştırmada kadın öğrencilerin çok alanlı kararlılık düzeylerinin erkek öğrencilerden yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Akpınar ve Akpınar (2017) ise yaptıkları çalışmada kadın öğrencilerin karar verme düzeylerinin erkek öğrencilerden yüksek olduğunu bulmuşlardır.

Futbolcuların çok alanlı kararlılıkları öğrenim görmekte oldukları bölüm değişkenine göre incelendiğinde anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir (Tablo 3). Buna göre sosyal ilişki seçiminde kolaylık alt boyutunda spor yöneticiliği bölümündeki futbolcuların beden eğitimi ve antrenörlük bölümündeki futbolculardan çok alanlı kararlılık düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır. Soytürk ve Öztürk (2019) sosyal bilimler lisesi öğrencilerinin spor bilimleri dahil diğer tüm lise öğrencilerine göre daha düşük benlik saygısı ve aceleci kararsızlık düzeylerini barındırdıkları ve fen lisesi öğrencilerine göre daha yüksek keşfedici kararsızlık yaşadıklarını belirtmişlerdir. Birol ve İnce (2016) çalışmalarında sosyal bilimler lisesi öğrencilerinin kararsızlık seviyeleri spor bilimleri öğrencilerinden yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu durum bu bölümde öğrenim gören futbolcuların eğitim yaşantılarında yeterli oranda yönetim

anlayışını benimsemenin kazandırdığı deneyimi, tercih ettikleri grup ortamına kolayca uygulamalarından kaynaklanmış olabilir.

Futbolcuların çok alanlı kararlılıkları gelir durumuna göre incelendiğinde anlamlı farklılık olduğu ortaya çıkmıştır (Tablo 4). Buna göre sosyal ilişki seçiminde kesinlik alt boyutunda geliri giderinden az olan futbolcuların geliri giderinden fazla olan futbolculara göre çok alanlı kararlılıklarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Konuyu destekleyen araştırmaya literatürde rastlanılmamasına rağmen, Tatlıhoğlu (2014) gelir düzeyi yüksek olan öğrencilerin geliri düşük olan öğrencilerden karar verme düzeylerinin yüksek olduğu gibi karşıt bir sonuca ulaşmıştır.

Futbolcuların çok alanlı kararlılıkları spor yapma amacı değişkenine göre incelendiğinde anlamlı farklılık olmadığı saptanmıştır (Tablo 5). Konuyu destekleyen araştırmaya literatürde rastlanılmamasına rağmen, Kalkan (2017) yaptığı araştırmada, serbest zaman etkinliği olarak görülen oryantring sporunun kişiler nezdinde toplumsal beceriler ve kararlılık yönünden kayda değer etkililik barındırdığı sonucuna varmıştır.

Futbolcuların spor yaralanması kaygı ölçeği alt boyutlarından hayal kırıklığına uğratma ($p<.05$, $r=0.139$) ve yeniden yaralanma ($p<.05$, $r=0.119$) ile çok alanlı kararlılık toplam puanı arasında pozitif anlamlı zayıf bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Tablo 6). Buna göre hayal kırıklığına uğratma ve yeniden yaralanma kaygı düzeyi arttıkça çok alanlı kararlılığın arttığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca spor yaralanması kaygı ölçeği toplam puanı ($r=0,169$), hayal kırıklığına uğratma ($r=0,171$), sosyal desteği kaybetme ($r=0,137$) ve yeniden yaralanma ($r=0,136$) alt boyutları ile çok alanlı kararlılık ölçeği alt boyutlarından çatışma çözme arasında pozitif anlamlı zayıf ilişki belirlenmiştir (Tablo 6). Dolayısıyla futbolcuların hayal kırıklığına uğratma, sosyal desteği kaybetme, yeniden yaralanma kaygısından ötürü ortaya çıkan spor yaralanma kaygısı arttıkça çatışma çözme kararlılığının yükseldiği söylenebilir. Mankad ve diğerleri (2009) tedavi sürecinde sporcuların taşıdıkları anlamsız ruh halinden ötürü takım arkadaşlarından, antrenman çevresinden ve sosyal ortamdan uzaklaşma düşüncesi taşıdıkları ve böyle bir sürecin neticesi olarak yaralanma durumu sona erse bile artan kaygı düzeyinin istemsizce süreklilik göstereceğini gözlemlemişlerdir. Bu durum futbolcuların antrenmandan müsabaka alanına, arkadaş ortamından aile yaşantısına kadar hayatının tüm evrelerinde hayal kırıklığı yaşamaktan, yeniden yaralandığında daha öncesinde yaşadığı psikolojik travmadan kaçınmaktan ve arkasında sürekli destek olarak gördüğü insanları kaybetme düşüncesinden korunabilmek adına daima oluşabilecek problemleri ortadan kaldırabilme noktasında kararlılık sergilemenin, güçlüklerin üstesinden gelme konusunda önemli bir faktör olduğu düşüncesinden kaynaklanabilir.

Cinsiyet değişkeni korelasyon testi sonuçlarına göre, hem kadınlarda hem de erkeklerde spor yaralanma kaygısı ölçeğinin alt boyutları olan yeteneğini kaybetme, zayıf algılanma, acı çekme, hayal kırıklığına uğratma, sosyal desteği kaybetme ve yeniden yaralanma kaygıları ile çok alanlı kararlılık ölçeği toplam puanı arasında pozitif yönlü kuvvetli bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Tablo 7). Buna göre kadın ve erkek futbolcuların yaralanma kaygı düzeyleri arttıkça çok alanlı kararlılıklarının aynı oranda artış gösterdiği ifade edilebilir.

Çok alanlı kararlılık ölçeğinin alt boyutlarından genel karar verme alt boyutu ile spor yaralanma kaygısı ölçeği alt boyutlarından zayıf algılanma ($r=-.298$, $p=.004$) ve acı çekme ($r=-$

.257, $p=.013$) kaygılarında kadınlar lehine negatif yönlü zayıf ilişki tespit edilirken, acı çekme ($r=.170$, $p=.017$) ve hayal kırıklığına uğratma ($r=.172$, $p=.016$) kaygıları açısından erkekler lehine pozitif yönlü zayıf ilişki olduğu belirlenmiştir (Tablo 7). Bu durum kadın futbolcuların yaralanma yaşadığı varsayıldığında zayıf algılanma ve acı çekme kaygılarının ön plana çıkmasını sağlayarak genel karar verme kararlılıklarında eksiklik yaşanabileceği şeklinde yorumlanabilir. Erkek futbolcularda ise yaralanma yaşadıkları ihtimalini düşündüklerinde acı çekmekten endişe duydukları ve çevresindeki insanları hayal kırıklığına uğratma kaygısı taşımaları genel karar verme kararlılıklarını sekteğe uğratmadığı aksine tetiklediği söylenebilir. Çok alanlı kararlılık ölçeğinin alt boyutlarından çatışma çözme alt boyutu ile spor yaralanma kaygısı ölçeğinin alt boyutlarından acı çekme ($r=.157$, $p=.027$), hayal kırıklığına uğratma ($r=.186$, $p=.009$), sosyal desteği kaybetme ($r=.174$, $p=.015$), yeniden yaralanma ($r=.215$, $p=.002$) kaygıları açısından erkekler lehine pozitif yönlü zayıf ilişki olduğu belirlenmiştir (Tablo 7). Buna göre erkek futbolcuların yaralanma ile birlikte oluşabilecek acı çekme, hayal kırıklığına uğratma ve sosyal desteği kaybetme kaygı durumunun oyun içinde ve dışında problemleri çözme noktasındaki kararlı tutumunu artırdığı sonucu çıkarılabilir.

Çok alanlı kararlılık ölçeğinin alt boyutlarından sosyal ilişki seçiminde kolaylık alt boyutu ile spor yaralanma kaygısı ölçeğinin alt boyutlarından yeteneğini kaybetme ($r=-.245$, $p=.018$), zayıf algılanma ($r=-.242$, $p=.020$) kaygıları açısından kadınlar lehine negatif yönlü zayıf ilişki tespit edilmiştir (Tablo 7). Bu sonuç kadın futbolcularda meydana gelebilecek yaralanma hissini yeteneklerini kaybetme ve zayıf algılanma düşüncesini doğurduğu durumlarda, buldukları ortamda iletişim ve adaptasyon problemi yaşayarak ilişki kurmakta zorluk yaşayabilecekleri anlamı taşıyabilir.

Araştırmamızda yaralanma düşüncesine dair duyulan kaygının sporcu hem oyun alanında hem de sosyal yaşantısında aldığı kararlar yönünden olumlu veya olumsuz etkileyebileceği gibi, önlem alma noktasında ise tedbirli davranması gerekliliğini ortaya koyduğu söylenebilir. Ayrıca sporcuların yaralanma kaygısı taşıdıkları izlenimini edinmek, antrenör ve yöneticiler açısından zor olmakla birlikte bu kaygının verdikleri kararları etkileyerek istenilen performansı yakalayabilme sebeplerinden biri olabileceğini fark edemeyebilirler. Bu noktada araştırmamız alana katkı sağlaması açısından önem arz edebileceği görülmektedir. Sporcuların yaralanma kaygı düzeylerinin her alandaki kararlılıklarını olumlu yönde etkilemesi adına öncelikle spor psikologlarından destek alınmalıdır. Daha sonra aile ve yakın çevreye gerekli bilgilendirme yapılarak sürece dahil olmaları sağlanmalıdır. Araştırmadan yola çıkılarak farklı spor branşlarını karşılaştırmaya yönelik kapsamlı çalışmalar yapılabilir.

Çıkar Çatışması: Çalışma kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı: Araştırma Dizaynı- ÜS; Verilerin Toplanması- ÜS, SÇ; İstatistik analiz- ÜS, SÇ; Makalenin hazırlanması- ÜS, SÇ.

Etik Kurul İzni ile ilgili Bilgiler

Kurul Adı: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Etik Kurulu

Tarih: 25.06.2021

Sayı No: 17109

KAYNAKLAR

- Akpınar, S., ve Akpınar, Ö. (2017). Yüksekokullarda öğrenim gören öğrencilerin bazı değişkenler açısından problem çözme becerileri ve karar verme stillerinin incelenmesi. *Uluslararası Anadolu Spor Bilimleri Dergisi*, 8(3), 180-194.
- Aydoğan, Z. (2014). *Sakatlık sırasında ve tedavi sonrasında sporculardaki psikolojik değişiklikler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.
- Baumann, S. (1986). *Praxis der sportpsychologie*. Blv Buchverlag.
- Biol, S. Ş., ve İnce, A. (2016). Sportif rekreasyon aktivitelerine katılan öğrencilerin karar vermede özsaygı ve karar verme stillerinin belirlenmesi. *Uluslararası Anadolu Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 68-84.
- Brewer, B. W. (2007). Psychology of sport injury rehabilitation. In G. Tenenbaum & R. C. Eklund (Eds.), *Handbook of sport psychology* (3rd ed., pp. 404-424). Wiley.
- Brooks, J. H. M., Fuller, C. W., Kemp, S. P. T., & Reddin, D. B. (2005). Epidemiology of injuries in English professional rugby union. *British Journal of Sports Medicine*, 39, 757– 775. <https://doi.org/10.1136/bjism.2005.018135>
- Büyüköztürk, Ş. Kılıç Çakmak, E. Akgün, Ö. E. Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem A.
- Cassidy, C. M. (2006). *Development of a measure of sport injury anxiety: The sport injury appraisal scale*, A Dissertation Presented for the Doctor of Philosophy Degree University of Tennessee, Knoxville.
- Caz, Ç., Kayhan, R. F., ve Bardakçı, S. (2018). Spor yaralanması kaygı ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Spor Hekimliği Dergisi*, 54(1), 52-63. <https://doi.org/10.5152/tjism.2019.116>
- Chan, C. S., & Grossman, H. Y. (1988). Psychological effect of running loss on consistent runners. *Perceptual and Motor Skills*, 66, 875-883. <https://doi.org/10.2466/pms.1988.66.3.875>
- Duckworth, A. L., Peterson, C., Matthews, M. D., & Kelly, D. R. (2007). Grit: Perseverance and passion for long-term goals. *Journal of Personality and Social Psychology*, 92(6), 1087-1101. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.92.6.1087>
- Ergün, N. (2006). *Spor yaralanmalarında egzersiz tedavisi* (2. baskı). Hipokrat Kitap Evi.
- Ekin, H., ve Bülbül, R. (2020). Badminton oyuncularının spor yaralanması kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Ulusal Kinesyoloji Dergisi*, 1(1), 1-10. <https://doi.org/10.35333/ERISS.2020.274>
- Folkman, S., Lazarus, R. S., Dunkel-Schetter, C., DeLongis, A., & Gruen, R. J. (1986). Dynamics of a stressful encounter: Cognitive appraisal, coping, and encounter outcomes. *Journal of Personality and Social Psychology*, 50(2), 992-1003. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.50.5.992>
- Glazer, D. D. (2009). Development and preliminary validation of the injury-psychological readiness to return to sport (IPRRS) scale. *J Athl Train*, 44, 185-189. <https://doi.org/10.4085/1062-6050-44.2.185>
- Habif, S. E. (2008). *Examination of injury and the association between sport injury anxiety and injury severity and frequency among Olympic distance triathletes*. Pro Quest Dissertations Publishing, Teachers College, Columbia University.
- Haraburda, E. M. (1996). *Development and validation of multi-domain measures of decision-making self-efficacy and indecisiveness*. Unpublished Master's Thesis, Ohio State University, Columbus.
- Harris, R. (2009). *ACT made simple: An easy-to-read primer on acceptance and commitment therapy*. New Harbinger Publications.

Saki, Ü., ve Çankaya, S. (2022). Üniversite oyunlarına katılan futbolcularda spor yaralanması kaygı düzeyi ile çok alanlı kararlılık arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 498-514.

Işım, T. A., Güvendi, B., ve Toros, T. (2019). Amatör lig futbolcularında sporda ahlaktan uzaklaşma, güdüsöl iklim ve karar verme. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(1), 54-62. <https://doi.org/10.24289/ijsser.483295>

İnan, M., İnan, S. A., Varol, Y. K., Çolakođlu, F. F., ve Çolakođlu, T. (2018). Ergenlerin sosyal görünüş kaygılarının beden eğitimi dersine yönelik sürekli kaygı düzeyleri üzerindeki etkisi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(3), 258-265.

Jenna, L. T. (2013). *The relationship between coping and sport injury anxiety among college athletes*. A Thesis Submitted to the Faculty of the Graduate School at the University of North Carolina, Greensboro.

Johnson, J.G. (2006). Cognitive modeling of decision making in sports. *Psychology of sport and exercise*, 7(6), 631-652. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2006.03.009>

Kalkan, T. (2017). *Serbest zaman etkinlikleri kapsamında bireylerin sosyal ilişkilerinde kararlılık ve sosyalleşme düzeylerinin incelenmesi: Oryantiring örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rekreasyon Anabilim Dalı, Manisa.

Karasar, N. (2006). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel.

Karayol, M., ve Eroğlu, S. Y. (2020). Takım ve bireysel sporlarla ilgilenen sporcuların spor yaralanması kaygı durumlarının incelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 4(1), 137-144.

Kelecek, S., Altıntaş, A., ve Aşçı, F. H. (2013). Sporcuların karar verme stillerinin belirlenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1), 21-27.

Kolt, G. S., & Kirkby, R. J. (1994). Injury, anxiety and mood in competitive gymnasts. *Perceptual and motor skill*, 78(3), 955-962. <https://doi.org/10.2466/pms.1994.78.3.955>

Lavallée, L., & Flint, F. (1996). The relationship of stress, competitive anxiety, mood state, and social support to athletic injury. *Journal of Athletic Training*, 31(4), 296-299.

Leddy, M. H., Lambert, M. J., & Ogles, B. M. (1994). Psychological consequences of athletic injury among high-level competition. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 65, 347-354. <https://doi.org/10.1080/02701367.1994.10607639>

Mankad, A., Gordon, S., & Wallman, K. (2009). Perceptions of emotional climate among injured athletes. *Journal of Clinical Sport Psychology*, 3, 1-14. <https://doi.org/10.1123/jcsp.3.1.1>

Meeuwisse, W. H. (1991). Predictability of Sports Injuries. *Sports Medicine*, 12(1), 8-15. <https://doi.org/10.2165/00007256-199112010-00002>

O'Connor, E., Heil, J., Harmer, P., & Zimmerman, I. (2005). Injury. In J. Taylor, & G. Wilson (Eds.), *Applying sport psychology* (pp. 187-206). Human Kinetics.

Özder, Ö. (2010). *Dünya askeri pentatlon şampiyonasına katılan erkek sporcuların yaşadıkları sakatlıklar ve sakatlığa bağlı kaygı düzeylerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Ankara.

Petrie, T. A., & Falkstein D. L. (1998). Methodological, measurement and statistical issues in research on sport injury prediction. *Journal of Applied Sport Psychology*, 10(1), 26-45. <https://doi.org/10.1080/10413209808406376>

Podlog, L., & Eklund, R. C. (2006). A longitudinal investigation of competitive athletes' returns to sport following serious injury. *Journal of Applied Sport Psychology*, 18(1), 44-68.

Rex, C. C., & Metzler, J. N. (2016). Development of the sport injury anxiety scale. *Measurement in Physical Education and Exercise Science*, 20(3), 146-158. <https://doi.org/10.1080/1091367x.2016.1188818>

Sancez, A. C. J., Calvo, A. L., Bunuel, P. S., & Godoy, S. J. I. (2009). Decision-making of Spanish female basketball team players while they are competing. *Revista de Psicología del Deporte*, 18(3), 369-373.

Saki, Ü., ve Çankaya, S. (2022). Üniversite oyunlarına katılan futbolcularda spor yaralanması kaygı düzeyi ile çok alanlı kararlılık arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 498-514.

Sarı, E. (2010). Çok alanlı kararlılık ölçeği'ni Türkçe'ye uyarlama çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(1), 101-114.

Tanyeri, L. (2019). Farklı branş sporcularında yaralanma kaygısının incelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 19(13), 577-591. <https://doi.org/10.26466/opus.588668>

Soytürk, M., ve Öztürk, Ö. T. (2019). A comparison of ninth-grade students' states of self-esteem and decision-making with respect to their levels of physical activity. *International Education Studies*, 12(4), 9-18.

Tatlıoğlu, K. (2014). Üniversite öğrencilerinin karar vermede öz-saygı düzeyleri ile karar verme stilleri arasındaki ilişkinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 150-170. <https://doi.org/10.16992/asos.46>

Tekin, M., Özmutlu İ., ve Erhan, S. E. (2009). Özel yetenek sınavlarına katılan öğrencilerin karar verme ve düşünme stillerinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(3), 42-56.

Tomalski, J. L. (2013). *The relationship between coping and sport injury anxiety among college athletes*. Master Thesis, Faculty of the Graduate School at the University of North Carolina, Greensboro.

Tripp, D. A., Stanish, W., Ebel-Lam, A., Brewer, B. W., & Birchard, J. (2007). Fear of reinjury, negative affect, and catastrophizing predicting return to sport in recreational athletes with ACL injuries at 1-year post-surgery. *Rehabilitation Psychology*, 52(1), 74-81. <https://doi.org/10.1037/0090-5550.52.1.74>

Uitenbroek, D. G. (1996). Sports, exercise, and other causes of injuries: Results of a population survey. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, (67), 380-385. <https://doi.org/10.1080/02701367.1996.10607969>

Ünal, V. S., Özlü, K., Öken, F., ve Turan, S. (2003). Sporcu ve saha yaralanmaları. *Dirim*, 5, 33-36.

Williams, J. M., & Andersen, M. B. (2007). Psychosocial antecedents of sport injury and interventions for risk reduction. In G. Tenenbaum, & R.C. Eklund (Eds), *Handbook of Sport Psychology* (3rd ed., pp. 379-403). Wiley and Sons.

Wilson, K. G., & Du Frene, T. (2010). *Thing smight go terribly, horribly wrong*. New Harbinger.

Vural, M. (2013). *Spor genel müdürlüğü merkez ve taşra teşkilatında görev yapan spor yöneticilerinin düşünme ve karar verme stillerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Konya.

Bu eser [Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) ile lisanslanmıştır.